

~~Dé~~ De Vindplaats

Strategisch beleidsplan 2018-2020

De Bibliotheek als fysiek en
digitaal platform voor ontdekking,
ontmoeting, ontspanning en
persoonlijke ontwikkeling

INHOUD

1 Inleiding	3
2 Veranderingen & ontwikkelingen	4
3 Het concept De Vindplaats	6
4 Missie Biblionet Drenthe	8
5 Kernwaarden en kernfuncties	9
6 Strategische doelen	10
7 Concrete acties	12
8 Organisatie	14
9 Financiën	15

De Bibliotheek als ontmoetings- en vindplaats. Dat is in de ogen van Biblionet Drenthe de essentie van een Bibliotheek: de Bibliotheek is een openbare, gemeenschappelijke ‘vindplaats’ waar de inwoner van Drenthe kan ontdekken, ontmoeten, ontspannen en zichzelf kan ontwikkelen. En hiermee laten we het leidend concept en principe van dit strategisch beleidsplan 2018-2020 geboren worden. In dit plan werken we dat concept verder uit.

Het is goed om met elkaar na te denken over de nabije toekomst en de uitgangspunten vast te leggen die je voor die periode wilt hanteren. Daarnaast zijn er een paar directe aanleidingen:

- De provincie, stakeholders en stadsbibliotheken wensen een duidelijker onderscheid tussen de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI)-taken voor alle twaalf bibliotheken en de ondersteuning van de bibliotheken in de plattelandsgemeenten
- In 2019 wijzigt de wijze van subsidiëren: Biblionet Drenthe ontvangt niet langer rechtstreeks het geld van de provincie. De provincie maakt met ingang van 2019 naar alle gemeenten € 100.000 over ten behoeve van het bibliotheekwerk. Het vraagt het nodige van de organisatie om daar adequaat op in te spelen: een zakelijker dienstverlening, een betere prijs-kwaliteitsverhouding, et cetera.
- Een nieuw strategisch plan biedt – in het verlengde van het voorgaande – de kans om de organisatie opnieuw te richten en in te richten.

2

Veranderingen en ontwikkelingen

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB), nu opgegaan in de Koninklijke Bibliotheek (KB), heeft in 2014 trends in kaart gebracht die van invloed zijn op het bibliotheekwerk.¹ Biblionet Drenthe acht daarvan voor de komende periode een samenhangend drietal van groot belang.

1 De invloed van de digitalisering – die almaar verder gaat en steeds sneller lijkt te gaan – werkt door op alle geledingen van de maatschappij. Mensen leven en werken en communiceren in door sociale media ondersteunde netwerken. Dat kan binden, maar ook tot individualisering leiden.

2 Er is een groep die niet mee kan komen in de ontwikkelingen en daardoor niet of minder kan participeren.

3 Het boek heeft niet meer de waarde die het pakweg tien jaar geleden nog had voor de vastlegging en overdracht van kennis en cultuur. Bibliotheken moeten op zoek naar nieuwe vormen voor overdracht. Verder geldt met ingang van 2015 de nieuwe Bibliotheekwet. Hierin zijn taken belegd bij de Rijksoverheid, de provincie en bij de gemeenten: de gemeente is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, de provincie voor de ondersteuning daarvan en het Rijk is verantwoordelijk voor het stelsel als geheel. Het goede van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is de verankering van de POI-taak in een wettelijk kader. Dit biedt stabiliteit voor de nabije toekomst. Tegelijkertijd vraagt het een duidelijke oriëntatie op de klant, te weten de lokale bibliotheken. Deze is er nog niet altijd en zal dus verder ontwikkeld moeten worden in de komende periode. In relatie tot de negen gemeenten biedt de wet een prima kader van waaruit afspraken gemaakt kunnen worden.

4

Mensen leven en werken en communiceren in door sociale media ondersteunde netwerken. Dat kan binden, maar ook tot individualisering leiden.

DRUKTE

In de afgelopen periode is er nogal wat bestuurlijke drukte geweest rondom Biblionet Drenthe. Belangrijkste aandachtspunten zijn vertrouwen en transparantie. De provincie en in het verlengde daarvan de gemeenten en collega-bibliotheken in Drenthe willen een helder inzicht hebben in welke middelen bij de twee bedrijfsonderdelen van Biblionet horen. Ook de governancestructuur van de organisatie vraagt aanpassing. Het zogenaamde nieuwe bestuursmodel moet ervoor zorgen dat er op onafhankelijke wijze toezicht wordt gehouden op de organisatie. Dit betekent voor de komende periode een wijziging van algemeen en dagelijks bestuur naar Raad van Toezicht en directeur-bestuurder.

NIEUW PROCES

Tevens vraagt dit om nieuwe afspraken over de werkwijze van Biblionet. Het uitgangspunt is dat de basisbibliotheken gezamenlijk de ondersteuningsvraag bepalen in het zogenaamde Drents Bibliotheken Overleg (DBO). Deze vraag wordt vervolgens afgestemd met het POI-deel van Biblionet. Om dit 'nieuwe' proces in goede banen te leiden is er vertrouwen en geduld nodig. ●

3

Het concept De Vindplaats

Met het concept **De Vindplaats** brengen we als **Biblionet Drenthe** tot uitdrukking hoe we naar het lokale bibliotheekwerk kijken. De Bibliotheek hervindt haar brede maatschappelijke functie en verbreedt zich met taken op het terrein van kennis- en cultuuroverdracht c.q. het mogelijk maken daarvan. De Bibliotheek is een ontmoetingsplek waar mensen zich met elkaar kunnen 'verbinden'.

Achterliggende filosofie is de Third place-gedachte van prof. Dr. Oldenburg. *Third places are 'anchors' of community life and facilitate and foster broader, more creative interaction.* Dit is een citaat uit het boek *The great good place* van Prof. dr. Oldenburg, waarin hij beargumenteert hoe belangrijk het is om open gemeenschapsplekken te hebben waar mensen elkaar vrij kunnen ontmoeten. Plekken om nieuwe dingen te kunnen vinden of gewoon even te zijn als onderdeel van een gemeenschap.

First place is thuis, *second place* is werk of school en *third place* is de openbare ruimte (in de ruimste zin van het woord). In de *first place* en *second place* domineert het digitale en dus de afstand. De *third place* leent zich erg goed voor het ontmoeten, het ontdekken en dus het vinden van nieuwe contacten, kennis en inzichten. De Bibliotheek is die vindplaats.

6

Doordat het boek niet meer de waarde heeft die het pakweg tien jaar geleden nog had voor de vastlegging en overdracht van kennis en cultuur zijn we op zoek naar nieuwe vormen. Dit betekent dat alleen het beschikbaar stellen van een collectie in de Bibliotheek niet meer volstaat. Andere vormen van overdracht zijn nodig om dezelfde plek in te kunnen blijven nemen.

Deze overdracht is een essentieel onderdeel van de samenleving omdat het iedereen de gelegenheid geeft erbij te horen, aangehaakt te blijven en/of volwaardig lid te zijn. Om de aangeboden kennis, inzichten en dergelijke tot je te kunnen nemen zijn allerlei vaardigheden nodig die binnen de 'veilige' bibliotheekomgeving aangereikt en aangeleerd kunnen worden.

Kortom, de Bibliotheek draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van de inwoners van Drenthe en daarmee de verbetering van de maatschappelijke kansen van burgers. Om dit te realiseren investeert Biblionet Drenthe in het fysieke én digitale aanbod. De Bibliotheek is een toegangspoort tot deelname aan de samenleving². Het biedt onafhankelijk en neutraal de beschikking tot kennis en cultuur via alle mogelijke media, inclusief mondelinge overdracht. De Bibliotheek is dé partner voor andere publieke dienstverleners als het gaat

7

om informatievoorziening, kennis- en cultuuroverdracht, cultuureducatie, mediawijsheid, leesbevordering en taalverwerving. Hiermee wordt invulling gegeven aan wat wel de brede of maatschappelijk-educatieve Bibliotheek wordt genoemd.

De Bibliotheek is nadrukkelijk aanwezig in het digitale domein. Niet als alternatieve zoekmachine, maar vooral als kennisplatform. De fysieke aanwezigheid van de Bibliotheek wordt anders, meer ingebed in een brede maatschappelijke setting. De nieuwe Bibliotheek oogt niet alleen aantrekkelijk, maar is ook door de diversiteit aan activiteiten aantrekkelijk voor een brede groep.

Het concept **De Vindplaats** is ook van toepassing op de provinciale taak van Biblionet Drenthe: de POI fungeert als vindplaats voor kennis en inzichten teneinde innovatie te stimuleren. Daarnaast kunnen de basisbibliotheken hier terecht voor efficiency- en kwaliteitsverbetering. Hier vindt tevens de verbinding plaats tussen het landelijke en lokale niveau. Het concept **De Vindplaats** is het ordenend principe van waaruit het beleid concreet handen en voeten wordt gegeven en in deelplannen verder wordt uitgewerkt. ●

Concept De Vindplaats

KERNWAARDEN

- Resultaatgericht
- Klantgericht
- Samenwerkingsgericht
- Zelfontwikkeling

DOELEN

- Tevredenheid klanten
- Tevredenheid medewerkers
- Tevredenheid vrijwilligers
- Tevredenheid stakeholders
- Groei van deelname en bereik
- Omzet stabiliseren, kosten omlaag

Provinciaal | B2B
Drentse bibliotheken
en instellingen

De Vindplaats

Provinciaal | B2C
Inwoners van Drenthe

MISSIE

- Ontdekken
- Ontmoeten
- Ontspannen
- Ondernemen
- Ontwikkelen
- Verbinden
- Verrijken
- Implementeren

THEMA'S

- Vindplaats voor Lezen, Leren, Leven
- Educatie | dBos, BoekStart
- Fysiek en digitaal vindplatform
- Innovatie van het vinden

4

Missie Biblionet Drenthe

Onze missie

Ontmoeten
Ontspannen
Ontdekken
Ontwikkelen
Ondernemen

Het concept **De Vindplaats** leidt tot de volgende missie van Biblionet Drenthe: Biblionet Drenthe zorgt voor plekken waar de inwoners van Drenthe elkaar kunnen ontmoeten, zich volop kunnen ontspannen, de wereld om zich heen kunnen ontdekken en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen (de vier O's). We willen een fysiek en digitaal platform zijn, waar de inwoners en instellingen van Drenthe hun kennis en cultuur kunnen uitwisselen door verbindingen met elkaar aan te gaan. Met als uiteindelijk doel de persoonlijke wereld van mensen te verdiepen en te verrijken (drie V's). Kortom, we zijn een Bibliotheek van, voor en door de inwoners van Drenthe.

Biblionet Drenthe zorgt voor plekken waar de inwoners van Drenthe elkaar kunnen ontmoeten, zich volop kunnen ontspannen, de wereld om zich heen kunnen ontdekken en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen...

Naast de uitvoering van het basisbibliotheekwerk in negen Drentse gemeenten doen we dit ook door het adviseren en ondersteunen van organisaties en netwerken die zich gesteld zien voor vraagstukken rond lezen, leren en informeren. Deels doen we dit door het uitvoeren van de wettelijke provinciale ondersteuningstaak (POI). We geven tevens kennis vanuit de landelijke infrastructuur (o.a. Koninklijke Bibliotheek (KB), Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN), het Ministerie van OCW) door aan alle basisbibliotheeken in Drenthe. Hiermee vervullen we een schakelfunctie. We initiëren innovatie en begeleiden de implementatie. Dit doen we samen met alle basisbibliotheeken in Drenthe. ●

9

KERNFUNCTIES

De Bibliotheek ontwikkelt zich tot een platform en groeit zo van een 'klassieke' (op de uitlending van boeken gerichte) Bibliotheek naar een maatschappelijk-educatieve Bibliotheek. Om de klanten (en stakeholders) niet van ons te vervreemden zal de ontwikkeling naar een platform langs de weg van geleidelijkheid dienen te verlopen. De (huidige) klanten kunnen ook in de toekomstige Bibliotheek nog steeds terecht voor hun boeken, maar zullen steeds meer maatschappelijk-educatieve producten en dienstverlening zien en meegroeien met de Bibliotheek naar een andere invulling. De kernfunctie lezen en literatuur blijft gehandhaafd. De andere vier kernfuncties zijn in de maatschappelijk-educatieve koers besloten:

- Kennis en informatie
- Ontmoeting en debat
- Kunst en cultuur (in bredere zin: programmering)
- Ontwikkeling en educatie

KERNWAARDEN

Om de missie en visie te realiseren zijn de volgende kernwaarden van de organisatie voorwaardenscheppend.

Klantgericht

- We zorgen ervoor dat mensen zich welkom en thuis voelen en goede dienstverlening ontvangen vanuit de klantbeleving.
- We zijn zichtbaar en bereikbaar voor iedereen, zowel fysiek als digitaal.
- We zijn onpartijdig: iedereen, ongeacht afkomst, geslacht en/of levensovertuiging is welkom.

Samenwerkingsgericht

We voegen waarde toe aan producten, diensten en activiteiten door hierin samen te werken met andere organisaties, maar ook met de klanten waarvoor deze bedoeld zijn (co-creatie). Hierdoor ontstaat synergie en zetten we mensen en middelen efficiënter in.

Stakeholdergericht

We brengen naar buiten waar de organisatie voor staat en wat zij doet. We weten de stakeholders te overtuigen van de juistheid van de koers: het concept **De Vindplaats**. We hebben kennis van zaken met betrekking tot de producten, diensten en activiteiten die we aanbieden en volgen daarbij de ontwikkelingen in de samenleving. We houden ons aan afspraken en onze dienstverlening voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Onze communicatie is eenduidig en transparant. ●

5

Kernwaarden en kernfuncties

6

Strategische doelen

Zoals in hoofdstuk 5 vermeld: de Bibliotheek ontwikkelt zich steeds meer van een uitleeninstituut naar een educatief-maatschappelijke onderneming. Een onderneming die gericht is op de zelfontplooiing van burgers, zodat zij volwaardig kunnen participeren in de (informatie)maatschappij. Het uitlenen van (fysieke) boeken is hierbij een, in belang afnemend, middel. De educatieve functie, zowel de samenwerking met onderwijsinstellingen als het non-formele/informele leren, neemt in belang toe. Hierbij zijn mensen in een kwetsbare positie de belangrijkste doelgroep. We willen de kloof tussen (digitaal) geletterden en laaggeletterden, verkleinen.

De educatieve functie van de Bibliotheek, zowel de samenwerking met onderwijsinstellingen als het non-formele/informele leren, neemt in belang toe.

De Drentse bibliotheken en Biblionet Drenthe trekken samen op. Biblionet Drenthe vervult twee rollen en is wat betreft governance en organisatie zodanig ingericht dat die twee rollen duidelijk gescheiden zijn. Enerzijds is Biblionet Drenthe de Provinciale Ondersteuningsinstelling (POI) voor alle Drentse bibliotheken in twaalf gemeenten, anderzijds vormt Biblionet Drenthe de backoffice voor bibliotheken in negen gemeenten. De staf is ondersteunend aan Biblionet Drenthe. Zo onderscheiden we drie pijlers, met elk hun eigen doelstellingen.

11

DOELSTELLING PIJLERS

- 1 De ondersteuning van alle bibliotheken door de POI op de wettelijke provinciale taken (Interbibliothecair lenen (IBL), Innovatie, Netwerktaken, Gegevenslevering en Collectie): Provinciale Vindplaats
- 2 Front- en backoffice van de bibliotheken in negen gemeenten: Lokale Vindplaats
- 3 De staf: Interne Vindplaats.

PIJLER PROVINCIALE VINDPLAATS

- 1 Biblionet Drenthe ondersteunt de bibliotheken bij het efficiënt, effectief en naar tevredenheid van de stakeholders uitvoeren van de wettelijke taken.
- 2 Biblionet Drenthe wil samen met de Drentse bibliotheken komen tot een breed gedragen gezamenlijke Drentse Innovatieagenda voor 2019/2020.

PIJLER LOKALE VINDPLAATS

- 3 Het Vindplaats-concept is fysiek en digitaal toegankelijk en zichtbaar op verschillende plekken in Drenthe.
- 4 De Bibliotheek stimuleert leesplezier, leesbevordering en het ontwikkelen van 21e eeuwse vaardigheden via het onderwijs bij kinderen en jongeren.
- 5 Alle gemeenten in het werkgebied blijven ook in 2019 – als de provincie subsidie rechtsreeks aan gemeenten overmaakt in plaats van aan Biblionet Drenthe – diensten en producten afnemen van Biblionet Drenthe.

PIJLER INTERNE VINDPLAATS

- 6 De medewerkers bij de Interne Vindplaats ondersteunen de transitie van de Bibliotheek als uitleeninstituut naar vindplaats.
- 7 De medewerkers bij de Interne Vindplaats dragen bij aan een transparante, kostenefficiënte herverdeling van middelen over de pijlers en aan de ontwikkeling van andere/nieuwe diensten en producten. ●

7

Concrete acties

Om de strategische doelen te bereiken zijn tal van acties nodig. De belangrijkste worden hieronder, gekoppeld aan de pijlers en doelen, weergegeven. Een nadere uitwerking hiervan – gedetailleerder, voorzien van een planning en meet-indicatoren – wordt door het MT gebruikt als checklist om de uitvoering te volgen en desgewenst bij te sturen.

PIJLER PROVINCIALE VINDPLAATS

Doelstelling 1

Biblionet Drenthe ondersteunt de bibliotheken bij het efficiënt, effectief en naar tevredenheid van de stakeholders uitvoeren van de wettelijke taken.

- Fixing basics
- Versterking relatiebeheer van de POI
- Innovatie als centrale POI-taak
- Efficiënte uitvoering overige wettelijke taken

Doelstelling 2

Biblionet Drenthe wil samen met de Drentse bibliotheken komen tot een breed gedragen gezamenlijke Drentse Innovatieagenda voor 2019/2020.

- Komen tot provinciale visie, waaronder het maken van keuzes inzake het voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid
- Programmamanagement
- Projectmanagement
- Implementatiemanagement
- Fondsenwerving

PIJLER LOKALE VINDPLAATS

Doelstelling 3

Het Vindplaats-concept is fysiek en digitaal toegankelijk en zichtbaar op verschillende plekken in Drenthe.

- Inrichting drie vestigingen als lokale Vindplaats: 'winkel formule' Frontoffice
- Ontwikkelen jaarprogrammering op de drie l's Backoffice – inclusief een leven lang leren – en uitvoering (Frontoffice) + meetbaar maken maatschappelijke opbrengst
- Samenwerken met organisaties en gebruikers voor vulling van het platform
- Vrijspelen Frontoffice-medewerkers/ Inzet vrijwilligers ten behoeve van

De Vindplaats

12

Het Vindplaats-concept is fysiek en digitaal toegankelijk en zichtbaar op verschillende plekken in Drenthe.

Doelstelling 4

De Bibliotheek stimuleert leesplezier, leesbevordering en het ontwikkelen van 21e eeuwse vaardigheden via het onderwijs bij kinderen en jongeren.

- Verdere uitrol BoekStart in de Kinderopvang
- Doorontwikkeling dBos: meer vraag-gestuurd, meer nieuwe programma's rond 21e eeuwse vaardigheden en contractvernieuwing
- Opstart dBos vo/mbo

Doelstelling 5

Alle gemeenten in het werkgebied blijven ook in 2019 – als de provincie subsidie reeks aan gemeenten overmaakt in plaats van aan Biblionet Drenthe – diensten en producten afnemen van Biblionet.

- Ontwikkeling (verleidings)strategie + risicobeheer
- Afspraken per gemeente op basis van de Algemene Subsidie Verordening

PIJLER INTERNE VINDPLAATS

Doelstelling 6

De medewerkers bij de Interne Vindplaats ondersteunen de transitie van de Bibliotheek als uitleeninstituut naar vindplaats.

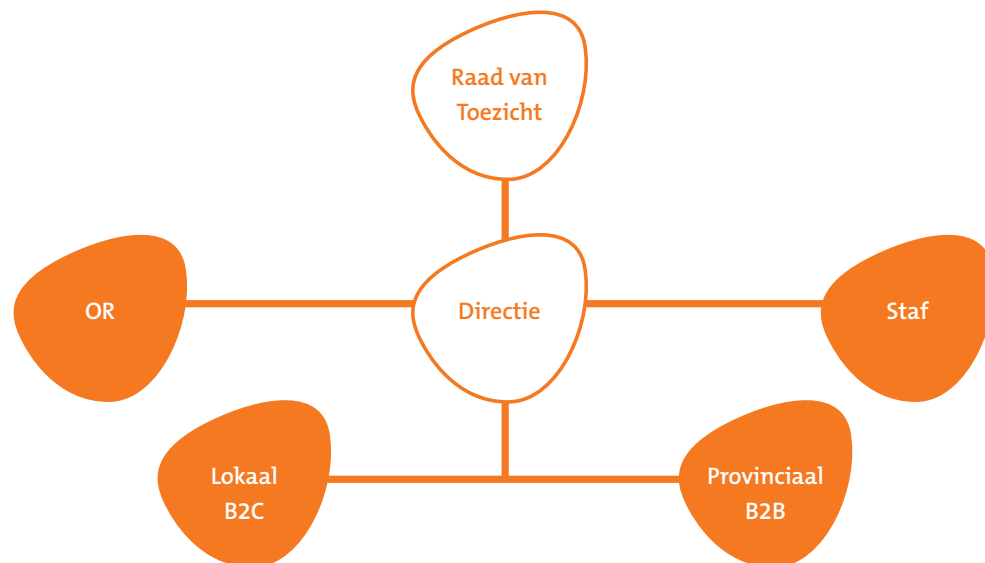
- Technisch ontwerp + inrichting digitale versie van **De Vindplaats**
- Herijking provinciaal collectieplan
- Inrichting Helpdesk voor interne klanten
- Personeel toerusten voor **De Vindplaats** (ontwikkeling, functieprofielen, herijking visie inzet vrijwilligers, betere benutting Afas)

Doelstelling 7

De medewerkers bij de Interne Vindplaats dragen bij aan een transparante, kosten-efficiënte herverdeling van middelen over de pijlers en aan de ontwikkeling van andere/nieuwe diensten en producten.

- Betere business- en financiële informatie
- Versterking interne finance- en controlfunctie
- Doorontwikkeling Afas, ook ten behoeve van een projecten-administratie
- Herinrichting begrotingen en bijbehorende systematiek
- Minimaliseren overheadkosten

ORGANISATORISCHE INGREPEN

De nieuwe strategie vraagt om de nodige organisatorische ingrepen. In zijn algemeenheid gaat het om

- Een nieuw bestuursmodel
- Het aanbrengen van een onderscheid tussen lokale en provinciale taken
- Het opnieuw richten en inrichten van de organisatie naar de onderscheiden taken/klanten, waarbij met name voor de backoffice wordt gekeken naar de benodigde competenties en formatie
- Het verbeteren van de resultaatgerichtheid van de organisatie. Daartoe hoort ook besluiten welke dingen we niet meer doen, alsmede afspraken maken hoe om te gaan met allerlei ad hoc-dingen
- Het commerciële, zakelijke en goedkoper leren werken
- Het aanbrengen van een flexibele schil voor innovatie

DAARNAAST

- Dienen enkele 'weeffouten' die zijn blijven zitten na de laatste reorganisatie (taakverdeling frontofficemedewerkers in relatie tot inzet vrijwilligers/ontbreken eigenaarschap educatie) te worden hersteld
- Dienen investeringsbesluiten genomen te worden met betrekking tot ICT, vormgeving en repro
- Dient marketing een duidelijker, volwassen plek in de organisatie te krijgen ●

INVESTEREN

De in de voorgaande hoofdstukken uiteengezette plannen, doelen en acties betekenen dat zal worden geïnvesteerd in:

- Marketing
- Ontdekken en ontwikkelen, innovatie, nieuwe fysieke en digitale concepten en programmering
- Het ontwikkelen van een efficiëntere organisatie
- Medewerkers

De focus zal komen te liggen op de uitvoering van het lokale bibliotheekwerk en de provinciale wettelijke taak. Naar wat buiten deze scope valt zal kritisch worden bekeken in termen van *make or buy*. ●

NOTEN

- 1 Trends in de samenleving: ontwikkelingen op het gebied van demografie, economie, media en informatie binnen het sociaal-culturele domein (Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, Den Haag, januari 2014)
- 2 De Motie van Asscher c.s. d.d. 13 november 2017 voor het behoud van bibliotheken in kleine plaatsen juist om iedereen toegang te bieden is in die zin bemoedigend: www.bit.ly/2A42Xu1

2018, Biblionet Drenthe

Tekst Directeur-bestuurder Thijs Torreman

Eindredactie Wemie de Lange

Ontwerp © Go Puck

Illustraties © iStockphoto/Sodafish

Reproductie Print2Pack

